

המדריך הקצר לטעמי אמ"ת

מהדורת ביקורת

להוי ידוע, שקונטרס זה נכתב בקוצר העיון,
 בסוגיא שהינה רחבה ומורכבת עד מאוד,
 משום כך, יש לקחת את הדברים בערבון מוגבל!
 נשמח לכל הערה או הארה
 © כל הזכויות (כאן ושם) שמורות

מבוא

מהם טעמי אמ"ת?

אמ"ת – אלו ראשי תיבות איוב, משלי תהילים. טעמי אמ"ת אלו טעמים המיוחדים לספרים אלו בלבד – בצורתם ובאופן קריאתם. בשונה משאר ספרי התורה הנביאים והכתובים, שהגם שאינם בעלי מנגינה זהה, צורתם ומבנה טעמיהם וגם מבנה המנגינה, הינם ללא שינוי של ממש.

ספרי אמ"ת כתובים בצורת שירה

הסיבה בשלה ספרי תהילים, משלי ואיוב, הינם בטעמים השונים מטעמי כ"א ספרי התנ"ך האחרים, היא משום שספרי אמ"ת **נכתבו בצורת שירה** ולא כסיפור כמו בשאר התנ"ך. זו גם הסיבה שהפסוקים בהם קצרים יותר מהרגילות בשאר התנ"ך. וכך כותב התוס' במסכת ב"ב דף י"ד: [ד"ה בפורענות לא מתחלין]: "ואומר ר"י דמשום הכי כתבו (את איוב), בהדי תהלים ומשלי, לפי שהוא מענין אחד: ¹כתובין מעין שירה ²ומקראות קצרים ³וניגון אחד".

(במאמר המוסגר נאמר, כי ניתן להיווכח בכך באופן ברור בספר איוב. מי שיקרא בו יבחין, שבפרקיו הראשונים הטעמים המופיעים הם טעמים רגילים, ורק בהמשך משתנית ההטעמה לטעמי אמ"ת. הסיבה לזה היא כפי שכבר הוסבר, משום שתחילתו כתובה כסיפור, ורק אח"כ מתחילה שירה. [וכך גם בפרקיו האחרונים].) בכל אופן, חשוב להדגיש, שעל אף שספרי אמ"ת באים יחדיו, אין כל קשר ביניהם בתוכם – אלא אך ורק בצורתם הכתובה כשירה. וזוהי הסיבה שהם כתובים בסמיכות. (כמו שנזכר בתוס' לעיל).

המאפיינים היחודיים לטעמים אלו

הסיבות הגורמות לקושי ללמוד את הטעמים הללו, גם למי שכן רגיל בטעמים של שאר התנ"ך, הם: **א.** מנגינתם נשתכחה מרוב הקהילות, משום שהם אינם נקראים בציבור. בשונה מטעמי המקרא כמובן, וכן מטעמי הנביאים (הפטרות), וטעמי המגילות (בפורים, פסח, סוכות, שבועות ותשעה באב).
ב. ישנם טעמים מסוימים, שסימנם זהה לחלוטין, והשינוי היחיד ביניהם הם במיקומם על המילה. (בתחילתה אמצעה או סופה).

המדריך הקצר ללימוד טעמי אמ"ת

ג. לעיתים קרובות מופיעים על אותה המילה שתי טעמים, ולעיתים אפילו שלוש, –דבר הגורם לבלבול רב.

ד. וכמובן, הקושי העיקרי - הלא הוא המבנה השונה בתכלית של טעמים אלו, כפי שהוזכר לעיל בקטע הראשון. כך יוצא, שבעוד שלגבי שאר ספרים, מי שלמד את טעמי המקרא, יוכל ללמוד בלי מאמץ מיוחד גם את טעמי הנביאים והמגילות, בשל הדמיון הרב ביניהם, בטעמי אמ"ת יהיה לו צורך בהשקעה רצינית.

הצורך הכללי בלימוד טעמים

א. בין בכתיבה ובין בדיבור, דבר פשוט הוא הצורך בהפסקות בין מילה למילה ובין משפט למשפט. לולא השתיקות שבין דיבור לדיבור, והפסיקים והנקודות בין מילה למילה, היה קשה מאוד להבין את משמעותם של הדברים.

זהו הצורך החשוב ביותר בלימוד הטעמים, הפיסוק בין משפט למשפט - גם ללא המנגינה! דבר זה משפיע מאוד על הבנת משמעות הדברים בפסוקים.

גם מפרשי התנ"ך - פירשו כמעט תמיד לפי הטעמים, למעט מקרים בודדים.

ב. דבר נוסף המוכרע לפי הטעמים הוא צורת הקריאה של כל מילה בפני עצמה - במלרע או במלעיל.

ג. תועלת נוספת יש בנגינת הטעמים - לזיכרון הדברים.

למעשה...

בשל חוסר ידיעת נגינת הטעמים, נסביר בחוברת זו בעיקר את אופן

פיסוק הטעמים, ונשתמש לשם כך בחלוקתם לפי דרגות. על אף

שבטעמי התורה והנביאים לא רגילים להשתמש בחלוקה זו.

מומלץ: ניתן להוריד הקלטות של כל פרקי התהילים בהברה אשכנזית

עם הטעמים, תחת השם: "קריאת תהילים בהברה אשכנזית"

מפסיקים ומשרתים ומה שביניהם

חלוקת הטעמים הבסיסית היא בין טעמים מפסיקים לטעמים משרתים. (ויש שכינו אותם "מחברים").

המפסיקים הם פשוטו כמשמעו - מסמנים הפסקה בין המילים, בדומה לפסיקים ונקודות. שאר הטעמים - כשמים כן הם, מהווים משרת לטעמים המפסיקים, אין להם כל מאפיין, מלבד זה שהם אינם מפסיקים. (כמו להבדיל בספר -המילים הנמצאות באמצע משפט או בתחילתו - שאין פסיק או נקודה אחריהם, הם משרתים.)

חלוקה זו תקפה גם לכל שאר הטעמים שבכ"א ספרים, ולא דוקא בטעמי אמ"ת. מונח לדוגמא, הוא משרת, בעוד אתנתתא היא מפסיק.

דרגות בהפסקה

ישנה חשיבות גדולה לדרגות המפסיקים, בכל התנ"ך ולא רק בספרי אמ"ת, אך למעשה, רוב הציבור אינו מדקדק בכך.

המדריך הקצר ללימוד טעמי אמ"ת

לדוגמא: דרגא־תביר, למרות שהוא מתנגן היטב, הפסקתו פחותה מהפסקתה של טיפחא המנוגנת מעט. ולכן, רבים יטעו ויפסיקו הפסקה משמעותית יותר בדרגא־תביר מאשר בטיפחא, על אף שצורת הקריאה הנכונה הפוכה לגמרי. כפי שכבר הזכרנו לעיל – ישנה חשיבות יתירה לחלוקה זו, דוקא בטעמי אמ"ת, בשל העובדה שאופן נגינת הטעמים אינו ידוע כ"כ, והדרך הפשוטה ביותר שעל ידה ניתן לקרוא את הפסוקים בפיסוק הנכון היא דרך זו. דרגות אלו קובעות את היחס בין מפסיק למשנהו, ולמעשה, כל קריאת הפסוק ואופן פיסוקו, אינה נקבעת בכל מילה בפני עצמה, אלא כל מילה ומשפט נקראים ביחס למילים והמשפטים הסמוכים להם. לאחר פירוט הטעמים לתפקידם ודרגותיהם נבאר את העניין ביתר ביאור. לפני פירוט דרגותיהם של הטעמים, חשוב לציין שיש בכך שינויים ומחלוקות. נקטנו כאן כאחת השיטות, אך לא מן הנמנע שבספר מסוים ימצא אחרת.

המפסיקים:

לידיעתכם: על מנת להקל בקריאה ובזיהוי הטעם, הגדלנו את האות שעליה מופיעה צורת הטעם

המפסיקים הם שנים עשר ואלו הם:

דרגה א' - קיסרים:

- **מפסיק ראשי – מְתָג** (סוף פסוק): זהה לסוף פסוק שבשאר התנ"ך, בתפקידו ובצורתו.
- **עוֹלָה וְיוֹרֵד** – מופיע **כמהפך** מעל המילה ו**מרכא** מתחת למילה. טעם זה מופיע לעיתים, ולא באופן תדיר, בעיקר בפסוקים ארוכים בחלקם השני. שווה בחשיבותו לאתנחתא שבשאר הנ"ך. לעיתים יופיע העולה במילה אחת והיורד במילה שאחריה – יש להתייחס לכך כאילו יש מקף ביניהם. הטעמתו: ההטעמה (במלעיל או מלרע), נקבעת לפי מקום היורד, כאשר מיקומו של העולה נקבע בכל מילה ומילה לגופה. לעיתים, כאשר ההטעמה היא בראש המילה וממילא היורד נמצא באות הראשונה, מופיע העולה מעט לפני האות הראשונה, (כעין דחי). או לחילופין, במילה שלפניה, כאשר אותה מילה כלל אינה מוטעמת בטעם זה אלא במשרת. (כגון: "סְפָרְתָה אֶתֶּה" (תהלים נ"ו, ט) -המילה "סְפָרְתָה" מוטעמת בגלגל ו"אֶתֶּה" בעולה־יורד). משרתיו הם: גלגל ומהפך, מרכא, ומונח. (ראה לקמן -ברשימת המשרתים).
- **אֶתְנַח** – מקביל לאתנחתא בחשיבותו ובצורתו. אך כאשר יש בפסוק עולה־יורד, משתנה דרגתו לדרגת "זקף־קטן", ויחשב אז מן המלכים. משרתיו הם: מרכא, מונח, ומהפך. לעיתים יש לפניו מספר משרתים, כאשר הסמוכים לו הם שני מונחים, ולפניהם משרתים שונים.

דרגה ב' - מלכים:

1. **אֲתָנַח** – ראה לעיל. לעיתים הוא משמש כמלך [2] ולעיתים כקיסר [1].
2. **רְבִיע־גָּדוֹל** – צורתו כרביעי של טעמי כ"א ספרים. בדרך כלל, נחשב מלך [2]. אך במקום שיש מיד לפניו עולה־ויוֹרֵד, ייגרע ערכו ויחשב כמפסיק קטן יותר ושמו רְבִיע־קָטָן [ראה להלן].
משרתיו: בצמוד לרביע – יופיעו במקרים מסוימים מהפך ובמקרים אחרים מרכא. לפני המרכא תופיע טרחה, ולפניהם מהפך או מהפך־צִינוּרִית. לעיתים נדירות ישרתו אותו שלשלת־קטנה ועילוי. לרוב נלווה לו משרת אחד בלבד.

דרגה ג' - משנים:

- **רְבִיע־מוֹגֶרֶשׁ** – צורתו כרביעי, אך נוסף לו גרש בימין המילה. לעולם יבוא לפני סוף הפסוק. (יש תנ"כים שאין סימון של גרש, וניתן לזהותו ע"פ מיקומו בפסוק).
הטעמתו: הטעמתו במלעיל או מלרע של הרביע־המוגרש, נקבעת לפי מיקומו של הרביע, בעוד הגרש נמצא תמיד בימין המילה.
משרתיו: מרכא - לפניו ולאחריו. (לעיתים אף מילה אחת תוטעם ע"י גרש ומרכא).
- **רְבִיע־קָטָן** – כפי שהובא לעיל, כאשר רביע מופיע לפני עולה־ויוֹרֵד, יורדת דרגתו לדרגת משנה [3]. הוא אמנם מפסיק, אך נחשב גם כעין משרת לעולה־ויוֹרֵד. באופן סימונו אין כל שינוי מרביע־גדול.
משרתיו: מרכא בסמוך לו ולפניה מהפך. לעיתים יופיעו שתי מרכאות או מהפך ומרכא בתיבה אחת. כגון: "הוֹרְנִי" (כז, יא).
- **שְׁלֹשֶׁת־גְּדוֹלָה |** – כאשר יש אחריה "פסק" (כזה: |). במקום שמופיע פסק לאחר שלשלת, הוא נחשב כחלק מהטעם, ואינו מסמן שהייה. יש לדעת, שברוב רובם של המקרים – השלשלת היא שלשלת־גדולה, כיון ששלשלת־קטנה מופיעה בספרי אמ"ת שמונה פעמים בלבד.
משרתי השלשלת: מרכא בסמוך לה, ולפניה טרחה.
- **צִינוּרִי** – צורתו כמו זרקא. טעם זה עומד תמיד בסוף המילה, וכאשר הוא מופיע בתחילת או אמצע המילה הוא בכלל משרת, ונקרא בשם "צִינוּרִית" (ראה למטה). הטעמתו: בשל העובדה שהוא עומד תמיד בסוף המילה, צורת קריאתו (מלעיל או מלרע), לא נקבעת לפי מיקומו על המילה אלא לפי מה שנראה לקורא. דבר דומה ישנו גם בטעמי המקרא, בטעם "פשטא" שעומד תמיד בסוף המילה. אך שם, כאשר המילה היא מלעיל - מתווסף לה עוד "פשטא" באמצע המילה, מעל האות המוטעמת. בדרך כלל הוא מופיע לפני עולה־ויוֹרֵד.
משרתיו: כשלפניו משרת אחד: מרכא או מונח. וכשלפניו שתי משרתים - מונח סמוך לו, ולפניו מרכא או לעיתים מהפך.

דרגה ד' – שלישים:

- **דְּחִי** – צורתו כמו טיפחא. ודוקא כשמופיע לפני תחילת המילה, אך כשמופיע באמצע המילה, הוא משרת, ונקרא "טַרְחָא" ולא "דְּחִי". (בדומה ל"ייתב" של שאר ספרי הנ"ך, שמופיע תמיד לפני המילה, וכאשר הוא מופיע באמצע המילה הוא נהפך ל"מהפך". [במאמר המוסגר יש לציין, שבמקור, צורתם של שתי טעמים אלו זהה לגמרי, אלא שבמהלך השנים נעשו שינויים בצורת שתי הטעמים כדי להקל על ההבדלה ביניהם].) הטעמתו: מכיון שטעם זה מופיע תמיד לפני המילה, אופן הקריאה (במלרע או מלעיל), נקבע לפי המסתבר, ולא לפי מיקומו של הדחי במילה כבשאר הטעמים. **משרתיו:** מונח בלבד. לפעמים מופיע המונח באותה המילה יחד עם הדחי, (דחי תחילה ואחריו מונח. כמו "ויצמדו לבעל פֶּעֹר" (תהילים קו, כח), וכפי שכבר הזכר, ההטעמה לא נקבעת לפי מיקומם של הדחי או המונח, אלא לפי המסתבר. (להבנת העניין נציין, שגם בתורה קיים דבר דומה. בפרשת נח במילה: "זֶה", המוטעמת בתלישא ובפזר. ועל אף שהתלישא מצויינת קודם, נוהגים להטעימה אחרי הפזר.)
- 3. **פָּזַר** – צורתו ככ"א ספרים. **משרתיו:** כשיש לו שני משרתים: גלגל בצידו, ולפניו מהפך או אזלא.
- 4. **לְגַרְמִיָּה** | – בדומה ל"מונח לגרמיה", המופיע בכ"א ספרים, קיימים טעמים דומים בשתי צורות: **אזלא | לגרמיה** (כמו "קדמא"), וכן **מהפך | לגרמיה**. ישנם משרתים בעלי צורה זהה ושם זהה, שהשינוי בהם הוא אי המצאותו של הפסק, בדומה להבדל בין שלשלת-קטנה לשלשלת-גדולה. יש המונים אותם כטעם אחד, ויש המונים אותם כשני טעמים נפרדים. **משרתיהם:** מהפך, עליו, מהפך-צינורית ומרכא. מפעם לפעם יופיע אחד המשרתים בתיבה אחת עם המפסיק כמו "והדָּרְךָ |" (תהילים מה, ה), ופעמים בודדות גם המשרת מרכא.
- 5. **פָּסַק** | – ככ"א ספרים בתפקידו ובצורתו. כאשר לפני הפסק מופיעים טעמים שאינם אזלא או מהפך, סימון זה מסמן על צורך בהשהיה קלה בין המילים.

המשרתים:

המשרתים הם תשעה ואלו הם:

- **מַרְכָּא** – צורתה כמרכא של כ"א ספרים. כאשר מופיע רביע קטן לפני עולה-ויורך, תשרת המרכא את העולה-ויורך. בנוסף היא משרתת גם לאתנח, רביע לסוגיו, שלשלת-גדולה, צינור, פזר ואזלא ומהפך | לגרמיה.

המדריך הקצר ללימוד טעמי אמ"ת

- **מוֹנַח** – צורתו כְּמוֹנַח הידוע שבשאר התנ"ך. משרת של דָּחִי, של עולה־זיוּרָד, של אתנָה ושל צינורָה.
- **עֵילִי** – מראהו כְּמוֹנַח על גבי המילה. מדובר במשרת נדיר למדי, המשרת את אזלָא ומהפֶךְ | לגרמיה בלבד, ולעיתים רחוקות גם את רביע־גדול.
- **מֶהֶפֶךְ** – זהה בצורתו לכ"א ספרים. משרת את העולה־זיוּרָד ואת האתנָה. וכן את רביע־גדול, רביע־קטן, צינורָה, פֶּזֶר ולגרמיה |.
- **קִדְמָא / אֲזַלָא** – כקדמָא של שאר ספרי התנ"ך. משרת את המפסיק פֶּזֶר.
- **גִּלְגַל** – צורתו כִּירַח־בְּיָנוֹמו של כ"א ספרים, או כאתנחתא הפוכה. משמש כמשרת לעולה־זיוּרָד ולפֶּזֶר.
- **טְרַחָא** – דומה לְדָחִי, אך ממוקמת בתוך המילה, בשונה מְדָחִי שמופיע לפני המילה. משרתת את רביע־גדול ואת שלשלת |.
- **שִׁלְשֵׁלֶת־קֶטְנָה** – צורתה כמו שלשלת־גדולה, אלא שאין פסק | לאחריה. שלשלת היא משרת נדיר מאוד, והיא מופיעה בספרי אמת רק שמונה פעמים. משרתת את רביע־גדול בלבד. תהלים קלז ט' הוא אחד המקומות היחידים בהם מופיעה שלשלת קטנה: "אֲשֶׁרִי | שִׁיאֲחִז וּנְפֹץ אֶת־עֲלֵלִיךָ אֶל־הַסֵּלַע".
- **צִינּוֹרִית** – משרתת למשרתים. מופיעה בתחילת או באמצע המילה, וזה מה שמבדיל בינה לבין הצינורָה. משרתת יחד עם מהפֶךְ את רביע־גדול, ואת אזלָא ומהפֶךְ לגרמיה.

לסיכום: צורת הנגינה וההפסקה נקבעת לפי הצורה המופיעה מעל ומתחת למילה. לפי המיקום של הצורה – בתחילת או סוף המילה. ולפי הטעמים שאחרי הטעם.

היחס בין המפסיקים

כפי האמור לעיל, אופן קריאת הטעמים והפסקתם, נקבעת לא רק לפי הטעם עצמו, אלא גם לפי הטעמים
כל מפסיק נסמך למפסיק הגדול ממנו: שליש[4] נסמך למשנה[3], משנה נסמך למלך[2] ומלך לקיסר[1].
לדוגמא: רביע שדרגתו מלך [2], שעומד לפני עולה־זיוּרָד שדרגתו קיסר [1], ישרת את העולה־זיוּרָד, ובפסוק כמו: "זַעֲקֵתִי אֵלֶיךָ יְהוָה" – יש לקרוא את הכל כמשפט אחד ולא להפריד בין "זַעֲקֵתִי" ל"אֵלֶיךָ יְהוָה". (מלבד הפסקה קלה בקריאה, כמובן).

ניקח את הפסוק הראשון בתהילים בתור דוגמא נוספת: **אֲשֶׁר־הָאִישׁ אָשֶׁר | לֹא הֵלֵךְ בְּעֶצֶת רְשָׁעִים וּבְדַרְךְ חָטָאִים לֹא עָמַד וּבְמוֹשֵׁב לְצִידִים לֹא יָשָׁב:** "אֲשֶׁר־הָאִישׁ" מופסק ברביע [מלך]. אך הוא לא עומד בפני עצמו אלא נסמך לעולה־זיוויד הגבוה ממנו בדרגה, שבמילה "רְשָׁעִים". ובשל כך, יש לקרוא מ"אֲשֶׁר־הָאִישׁ" ועד "בְּעֶצֶת רְשָׁעִים" ברצף אחד, שהרי הכל נחשב משפט אחד.

דוגמא נוספת וברורה לעניין ניתן לראות בפסוק הבא: **יְהִי הַשִּׁיעָה הַמְּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קְרָאֵנוּ:** בפסוק זה, למרות שהמילה "הַמְּלֶךְ", מוטעמת במפסיק רביעי־מוגרש, -יש לקרוא את המילים: "הַמְּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קְרָאֵנוּ" כמשפט אחד. משום שרביעי־מוגרש שהינו משנה [3] נסמך לסוף־פסוק שהינו קיסר [1]. **יודגש:** על אף שבכל הדוגמאות הנ"ל, כל המילים נקראות כמשפט אחד, אין זה סותר את ההפסקה הקלה בקריאה בין מילה למילה כשיש מפסיק.

יוצאי דופן

לעיתים יופיעו שני משרתים כאחד, או משרת ומפסיק ואפילו שתי משרתים ומפסיק במילה אחת.

א. שתי משרתים ומפסיק: "**בִּישׁוּעֹתָי**" (תהילים פרק כ', פס' ו') במילה מופיעים גם המשרתים מהפך וצינורית וגם המפסיק רביעי.

ב. שתי משרתים: "**הָאֱמָרִים**" (תהילים קלז, ז) -טרחא ומונח במילה אחת. שתי מרכות.

"**יִנְקָתוֹ**" (איוב ת, טז) -טרחא ומרכא יחדיו.

"**רָחֵשׁ**" (תהילים מה, ב) -מהפך וצינורית בתיבה אחת.

"**הוֹרְנִי**" (תהילים כז, יא). מהפך ומרכא יחדיו.

ג. משרת ומפסיק: "**וְהִדְרֶךְ**" (תהילים מה, ה) -עילוי ואזלא לגרמיה בתיבה אחת.

"**יִתְיַצְבוּ**" (תהילים ב, ב) -מרכא ואזלא־לגרמיה.

"**נִזְדַּע**" (תהילים ט, יז) -מהפך (משרת) ואזלא־לגרמיה.

ד. מרכא וגרש (של רביעי־מוגרש).

"**סִפְרָתָה אֶתָּה**" (תהילים נ"ו, ט') -גלגל ועולה (והיורד במילה שאחריה).

דוגמאות לשימוש בטעמים

נביא מספר דוגמאות להבנת הדברים, וכן כדי להראות כיצד מובנת המשמעות ומשתנה הפיסוק ע"י הטעמים, כדי להמחיש את חשיבותם: לדוגמא: **מספר דוגמאות להבהרת הדברים:** נקודה תסמן הפסקה גדולה, פסיק הפסקה בינונית ומקף הפסקה קטנה.

המדריך הקצר ללימוד טעמי אמ"ת

ניקח את הפסוק הבא: (י"ב, ז) – "אמרות יהוה, אמרות טהרות. כסף צרוף - בעליל לארץ. מזקק - שבעתים: שימו לב לכך, שהפסוק מכיל שלושה סוגי הפסקות, ומתחלק במספר חלוקות רב יותר ממה שנראה לקורא.

"תהלה לדוד ארוממך אלוהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד" (תהילים קמה, א) הפסוק המפורסם אותו אומרים שלוש פעמים ביום ב"אשרי יושבי ביתך". צורת הקריאה הנכונה היא: תהלה, לדוד. ארוממך אלוהי המלך. ואברכה שמך - לעולם ועד". ולא: "תהלה לדוד ארוממך, וכו'..." וגם לא הגרסא היותר סבירה: "תהלה לדוד. ארוממך. אלוהי וכו'..." דוגמא זו מובנת ומוסכמת לאחר התבוננות קצרה בתוכן הפסוק.

דבר דומה ישנו בפסוק "מזמור שיר-הנכת הבית לדוד": (תהילים ל, א) יש לקרוא את המילה "מזמור" בהפסקה משאר הפסוק, בדומה למילה "תהילה".

"בת-בבל השדודה אשרי שישלם-לך את-גמולך שגמלת לנו: (תהילים קלז, ח) - צורת הקריאה על פי הטעמים היא: "בת בבל, השדודה. נקודה. אשרי שישלם לך. נקודה. את גמולך, שגמלת לנו:".

נגינת הטעמים

לשמיעת המנגינה של טעמי אמ"ת – יש להכנס ל"קול הלשון". לחפש: "הרב שמעון שוהם". ולהוריד את שיעור מס' 3.

בנוסף, יש בקול הלשון קריאה של כל התהילים בהברה אשכנזית עם טעמים. יש לבצע חיפוש על שם: "קריאת תהילים בהברה אשכנזית".

רק נציין, שלמידת הנגינה פשוטה ומהירה יותר מלמידת צורת הטעמים וכלליהם, משום שבשונה מכ"א ספרים, אין הבדלים גדולים במנגינה בין טעם לטעם לפי המסורת הקיימת היום, ואף רבים מהטעמים הם בעלי מנגינה זהה, כפי שמצויין בטבלה. מהי הסיבה לכך? את זה הסברנו במבוא, עיין שם...

שם	דרגה	צורתו	מקביל ל-	נגינתו	משרת-מפסיק
מפסיקים:					
מתג / (סוף פסוק)	קיסר (1)	כמו בכ"א ספרים	סוף פסוק:	ללא מנגינה	
		מהפך מעל המילה + מרכא מתחתיה	אתנתא		
		כמו כ"א ספרים	אתנתא		
כנ"ל - לפני עולה ויורד	מלך (2)	כנ"ל	זקף קטן		
		רביעי			
רביעי-מוגרש	משנה (3)	גרש + רביעי			מופיע תמיד בסוף הפסוק
		כמו בכ"א ספרים - לפני עולה-ויורד			
		שלשלת + פסק		כקדמא ומהפך לגרמיה	
רביעי-קטן					
שלשלת-גדולה					

המדריך הקצר ללימוד טעמי אמ"ת

משרת לעולה-ויוךד	(כשלשלת)	סגול	זרקא בסוף המילה		צינור / זרקא
	ללא מנגינה מיוחדת		טיפחא לפני המילה	שליש (4)	דחי
	כקדמא ומחפך לגרמיה		כמו בכ"א ספרים		פזר
		(דומה למונח לגרמיה)	צורתו כקדמא + פסק		אזלא לגרמיה
			כמו כ"א ס' + פסק		מהפך לגרמיה
		פסק - מפסיק	כמו כ"א ספרים		[פסק]
משרתים:					
			זהה לכ"א ספרים		מרכא
			כנ"ל		מונח
			"מונח" מעל המילה		עילוי
			זהה לכ"א ספרים		מהפך
			קדמא		קדמא / אזלא
			אתנחתא הפוכה	משרת ל"עולה ויוךד"	גלגל
			טיפחא		טרחא / טיפחא
טעם נדיר מאוד			זהה לכ"א ספרים		ששלת קטנה
			זרקא (בתחילת או אמצע המילה)		צינורית
*שימו לב: הטבלה עדיין חסרה פרטים רבים, אנו מקוים להשלימה במהרה					

תם ולא נשלם

מובאות

לוקט מספר "מפתח הדלת", ספר "תורת אמת", ספר "תהילים מפורש" ספר "כללי הטעמים של ספרי אמ"ת" ומשיעוריו של הרב שמעון שוהם ועוד.

הבהרה

להוי ידוע, כי קובץ זה נכתב במהירות וללא עיון מספק, תוך נסיון לקצר כמה שיותר. משכך, יתכנו טעויות, ומומלץ למתעניין לבדוק גם בספרים מוסמכים יותר.

להארות והערות ניתן לפנות למחבר!